

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ДОДАТНУ НАСТАВУ

ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: СЕДМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 30

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Развијање језичких вјештина и компетенција ученика, што представља централни, незамјењиви аспект учења језика, а посебно развијање комуникативних способности ученика;
- Упознавање ученике са њиховом властитом културом и оспособљавање да је цијене, као и да разумију и поштују и културе других народа;
- Омогућавање ученицима да уживају у учењу, буду мотивисани за учење, науче размишљати, те да буду оспособљени за учешће у самосталном, појединачном или групном учењу и раду;
- Припремање ученике за ефикасно и одговорно учешће у друштву, развијајући њихов позитиван став према културним, друштвеним и другим различитостима које су присутне у њиховом окружењу, развијајући на тај начин коректно и праведно друштво;
- Развијање самопоуздања ученика, самопоштовања, поштовања и уважавања других и другачијих;
- Развијање радозналости, самосталности и креативности ученика;
- Подстицање ученике на лијепо понашање у школи, на јавним мјестима и у кругу породице;
- Развијање еколошке свијесте ученика и љубави према природи;
- Развијање принципа хуманог односа међу половима;
- Омогућавање континуитета и повезаности учења и развијања језичких вјештина на енглеском језику пратећи кривуљу когнитивног развоја дјеце;
- Развијање код ученика способности критичког размишљања, аргументовања властитих ставова и рјешавања проблема, као и способности да пажљиво слушају и цијене мишљење других.
- Подстицање ученика да комуницирају на енглеском језику;
- Подстицање ученика на самосталан рад и цјеложивотно учење;
- Правилно примјењивање фонетских, морфолошких и синтаксичких правила у језику;
- Обогаћивање и унапређивање медијске писмености код ученика.

Теме	
Тема Travel	Travel (нпр. national parks, natural wonders, sightseeing, safari, sailing, cruise, camping – torch, backpack, hiking, tent; temple, amphitheatre, ancient; travelogue) Unusual holidays (нпр. adrenaline, tuk tuk tours, rock climbing, caving, geocaching)
Тема Lifestyles	Diet (нпр. recipes –ordering or serving a meal in a restaurant; food around the world/national cuisine; filling, fattening, artificial, harmful, nutritious) Healthy habits (нпр. regular check-ups, nutrition, balance, hygiene, couch potato.) Lifestyles (нпр. “green lifestyle”, ecological footprint, aesthetics, behaviour,)
Тема World around us	World of animals (нпр. unusual animals; animal habitats; male, female; feathered, stripy, spotty, furry, spiky, poisonous; lay eggs, bark, guard; fables) Weather (нпр. freezing, boiling, humid; it's raining cats and dogs) Natural disasters (нпр. drought, earthquake, flood, tsunami, avalanche)
Тема In the past	Travel experience + means of transportation in the past (нпр. carriage, steamer, hot-air balloon) British/American history (нпр. knight, court, castle, slavery, liberty, conquer, famous people, heroes and heroines)

Исходи учења	Садржаји програма /појмови	Примјена научног
<p>Ученик је способан да:</p> <p>Слушање и разумијевање</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна врсту слушаног текста - утврди да ли је ријеч о пријатељском ћаскању, ТВ емисији, интервјуу и сл; - разумије садржај слушаног текста у вези са познатим темама, - сами изводе значење ријечи унутар познатог контекста; - препозна и издвоји релевантне податке из слушаног текста, те их искористи за рјешавање разноврсних задатака - новоусвојено знање примјени у новом контексту - преприча кратке одслушане текстове; - реагује саопштавањем аргументованог мишљења, поређењем представљене ситуације и искуства са личним искуством; као и рјешавањем проблема (описаног у тексту)/предлагањем рјешења за проблем. <p>Читање и разумијевање</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна врсту текста - утврди да ли је ријеч о књижевном тексту, новинском чланку, ел. пошти, и сл; - увиди повезаност различитих дијелова текста; - разумије значење ријечи из контекста; - препозна и издвоји релевантне информације из прочитаног текста писаног стандардним језиком о познатим темама, те их искористи за рјешавање разноврсних задатака; - рецитије пјесме/поезију; - новоусвојено знање примјени у новом контексту - реагује саопштавањем аргументованог мишљења, поређењем представљене ситуације и искуства са личним искуством; као и рјешавањем проблема (описаног у тексту)/предлагањем рјешења за проблем. <p>Говор</p> <ul style="list-style-type: none"> - осмисли/креира дијалоге; - игра додијељене улоге и драматизације; - даје/тражи/размјењује/провјерава информације о интересним/познатим темама; - говори, логички и хронолошки, једноставно, о познатим темама; 	<p>Ученици ће учити и/или понављати, проширивати и користити:</p> <p>Именице</p> <ul style="list-style-type: none"> - бројиве, небројиве, - правилну и неправилну множину <p>Замјенице</p> <ul style="list-style-type: none"> - личне (субјекатски и објекатски падеж) - показне - упитне - присвојне - неодређене <p>Детерминаторе</p> <ul style="list-style-type: none"> - чланове (<i>a/an, the</i>) - изостављање члана у реченици; <p>Придјеве</p> <ul style="list-style-type: none"> - присвојне придјеве, - показне придјеве - придјеве за неодређену количину и број - упитне придјеве - описне придјеве; - поређење придјева правилну и неправилну компарацију <p>Бројеве</p> <ul style="list-style-type: none"> - главне и редне бројеве; <p>Глаголе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Present Simple Tense; - Present Continuous Tense; - Past Simple Tense; - Future Simple Tense; - Present Continuous Tense за изражавање будућности; - фраза <i>Going to</i>; - модалне глаголе; - заповједни начин, сва лица; - фразални глаголи, <p>Прилоге</p> <ul style="list-style-type: none"> - мјесто, - правац, - вријеме, - начин 	<p>Корелација са свим предметима који се изучавају у другој тријади основне школе.</p> <p>У (симулираним) свакодневним животним ситуацијама (у породици, школи, слободном времену, и сл).</p> <p>У разним облицима усменог и писаног изражавања.</p> <p>Кроз друге разноврсне активности, нпр. глуму, језичке игре, истраживачки рад и припрему презентација, стрипова, постера и сл. (и уз употребу апликација и веб алатки), рад на лектири</p> <p>Кроз самосталан и тимски рад, те развијање колаборације и кооперације.</p>

<p>- у контексту употреби новоусвојени вокабулар и примијени граматичка правила, - изнесе и образложи лични став;? - упореди предочене ситуације и/или искуства са личним искуством, - предложи рјешење за предочени проблем.</p> <p>Писање - примијени правописна правила и користи знакове интерпункције, - примијени граматичка правила у контексту употреби новоусвојени вокабулар, - јасно повеже идеје, те сложи ријечи у једноставне и сложене реченице. - пише диктате, кратке приче, писма, ел. поруке, честитке, кратке описе људи, предмета, догађаја, мјеста, итд; - напише и образложи лични став о разним питањима.</p> <p>Компетенције - примијени претходно стечена знања и вјештине из језика и користи их као основ за даље напредовање; - користи разноврсне стратегије учења; - комуницира о наведеним темама на енглеском језику, преносећи поруку саговорнику; - користи језик као средство комуникације, у говорној и писаној варијанти; - користи информационе технологије и медије у стицању и размјени знања; - користи критичко размишљање и стратегије рјешавања проблема; - преузме одговорност за доношење одлука, свој напредак, и резултате рада; - у раду користи предузетничке способности, креативност, иновативност; - презентује резултате рада на разне начине усмено, путем постера, презентација, и др. - учествује у процесу вредновања и оцјењивања свог и рада других ученика - разумије значај позитивне и конструктивне комуникације и доприноси његовању културе дијалога и поштовању основних норми комуникације; - сарађује са другима на заједничком рјешавању проблема или на реализацији заједничких пројеката на конструктиван, одговоран и креативан начин</p>	<p>Приједлоге - за мјесто; - за вријеме.</p> <p>Реченице - ред ријечи у потврдној, одричној, упитној и заповједној реченици;</p> <p>Ученици ће понављати, проширивати и користити вокабулар који се односи на задате теме;</p> <p>Осим што ће стално проширивати вокабулар, ученици ће понављати или учити да користе у вези са датим темама: - афиксе - антониме - сложене - колокације</p>	
---	---	--

<p>афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности и солидарности;</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостално користи различите изворе за унапређење знања и критички разматра њихову поузданост и ваљаност; - разумије и поштује културу свог/других народа; - разликује познато од непознатог, битно од небитног; на датом нивоу резимира и елаборира основне идеје; - изражава своје ставове, мишљења, осјећања, вриједности и идентитете на конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумијевање других људи и култура. 		
--	--	--

УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Програм додатне наставе је креиран тако да се годишњим фондом часова реализују по четири тематске цјелине, у оквиру којих наставници усмјеравају и воде ученике ка додатном развијању језичких компетенција и комуникативних вјештина користећи разне адекватне материјале (текстове, задатке, илустрације, итд). Полазна основа за израду програма додатне наставе су наставни програми за енглески језик од 6. до 9. разреда. Фонд часова подразумијева да 30 часова буде посвећено непосредном раду на развијању компетенција код ученика у оквиру тема, док преостали часови могу бити посвећени улазном тестирању, завршном тестирању, систематизацији и завршном вредновању ученика, анализи напредовања ученика кроз рефлексију и саморефлексију рада и сл.

Додатна настава је вид наставе за коју се, самостално или на препоруку предметног наставника, опредјељују ученици који имају посебна интересовања за енглески језик, односно за продубљивање и проширивање знања, умијећа и вјештина из свих програмско-тематских подручја редовне наставе енглеског језика.

Додатни рад, заснован на потребама и интересовању ученика, непосредније активира ученика и оспособљава га за самообразовање, развија његову машту и критичко размишљање, као и способност рјешавања проблема, подстиче на креативност и стваралачки рад, кооперацију и колаборацију, те упућује на самостално коришћење различитих извора знања - ученици се у додатном раду самостално служе разноврсним изворима (у учењу и истраживању), те припремају и излажу своје радове (усмене, писане, практичне) пред својом групом, одјељењем или цијелом школом. Знања, вјештине и компетенције које су стекли истраживачким, индивидуалним и групним радом, ученици користе у редовној настави, слободним активностима и у другим приликама (конкурсима, такмичењима, школским и другим приредбама), као и у свакодневном животу.

Часови додатне наставе треба да, како и сам назив каже, додатно развијају вјештине и компетенције ученика, да нуде додатна знања из разних области језика, да пробуде њихову радозналост и жељу за знањем и радом, али и да представљају изазов за ученика. Без изазова, и „позива“ да крену даље, ученици неће показати значајнији напредак и убрзо ће изгубити мотивацију за рад.

Часови додатне наставе треба да буду разноврсни и занимљиви, да комбинују различите облике рада у настави, разноврсне методе и технике рада, као и разноврсна наставна средства; да нуде богатство занимљивих типова задатака, мале и велике пројекте, истраживања, презентације, и, кад год је то могуће, да укључују ученике и у само планирање часа, нудећи им да предлажу теме и идеје за рад– ово је још један од начина да ученици буду више мотивисани за рад, и да пребаце дио одговорности за властито напредовање и на себе. Наставник треба да води рачуна и о различитим стиловима учења.

Одређен дио часова додатне наставе се може посветити и раду на лектури, краћим текстовима, причама и слично (тзв. *extensive reading*), који би се могао одвијати кроз разговор, дискусије, дебате, илустровање садржаја нпр. припремом (фото)стрипова, глумом, едукативним игрицама типа *board games*, итд. Приликом избора лектуре/текстова треба, наравно, водити рачуна о нивоу знања ученика и о примјерности текста тј. о нивоу захтјевности у погледу вокабулара, граматичких садржаја, дужине текста и сл.

Такође, на крају наставне године, потребно је реализовати провјеру напредовања ученика (тзв. *Progress test*) у оквиру праћења и вредновања напретка ученика, да се добије потврда напредовања ученика у смислу усвојености и примјенљивости знања и вјештина стечених током часова додатне наставе.

Програмом није прописан број часова за реализацију наведених тема. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, а узимајући у обзир различите факторе, попут нивоа постигнућа ученика, њихових интересовања и слично, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру дате теме, као и теме у цјелини. Редослијед којим су наведене теме, као и садржаји програма у оквиру одређене теме, не подразумијевају обавезу наставника да додатну наставу реализују пратећи искључиво редослијед којим су теме наведене. Исто се односи и на лексику - у табели се наводе примјери лексике којом би се могло, у оквиру додатног рада, проширити знање стечено током часова редовне наставе.

У оквиру додатне наставе све четири језичке вјештине се равноправно развијају код ученика током реализације наведених тема. Такође, наведене граматичке, лексичке и синтаксичке структуре су заступљене у свим темама, те се комбинују и заједно употребљавају.

У току првог, уводног, часа са ученицима је неопходно договорити начин рада у оквиру додатне наставе, треба им појаснити циљеве и очекиване исходе овог вида наставе, охрабрити их да се укључе у све фазе рада (од планирања до реализације), саопштити им да се њихов напредак у оквиру додатне наставе прати, анализира и вреднује (али не и оцјењује), с циљем прилагођавања садржаја њиховом напредовању, способностима и потребама, а може бити и основ за идентификацију надарених ученика.

Током реализације часова додатне наставе, наставник прати и вреднује ученичка постигнућа водећи евиденцију тј. забиљешке о томе. Формативно праћење постигнућа значи да ће наставник водити забиљешке, у своју „педагошку свеску“, о постигнућима и напретку сваког ученика у оквиру све четири језичке вјештине.

Наставници могу креирати колекције радова ученика (портфолио), како би лакше пратили напредак ученика, или/и како би их касније могли нпр. искористити за прављење тзв. личне карте ученика, која би представљала преглед знања, вјештина и компетенција ученика (и самог напредовања ученика), те га кандидовала за додатна тестирања и касније, у зависности од резултата, рад са надареним ученицима.

И самим ученицима треба пружити прилику да анализирају свој и напредак својих другова, да покушају да идентификују области и вјештине које су сјајно савладали, као и оне на којима још треба радити.